

125/2013. (XII. 17.) VM rendelet

a Fővárosi Állat- és Növénykert természetvédelmi terület országos jelentőségű védett természeti területté történő nyilvánításáról

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 85. § (2) bekezdés 3. és 13. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 94. § 1) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. § Budapest Főváros Közgyűlésének a Budapest helyi jelentőségű természeti értékeinek védelméről szóló 32/1999. (VII. 22.) önkormányzati rendeletében helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánított, a Budapest helyi jelentőségű védett természeti területeiről szóló 25/2013. (IV. 18.) Főv. Kgy. rendeletben 2013. december 31-ig tartó hatállyal fenntartott védettségű Budapesti Állat- és Növénykert természetvédelmi terület elnevezésű, Budapest XIV. kerületében, a 29732/9 ingatlan-nyilvántartási helyrajzi számú, összesen 10,76 hektár kiterjedésű területet országos jelentőségű védett természeti területté nyilvánítom.

2. § Az országos jelentőségű védett természeti területté történő nyilvánítás célja az ország legnagyobb állatkerti gyűjteményének védelme és fejlesztése, a zöldfelületi elemként is jelentős, védett növényfajoknak is otthont adó gyűjteményes kert megőrzése, a természetismereti oktatás, környezeti nevelés és élményszerű bemutatás helyszínének biztosítása, valamint a területen található kert- és településtörténeti értékek és műemlékek megőrzése, fenntartása.

3. § A terület természetvédelmi kezelési tervét az 1. melléklet tartalmazza.

4. § Ez a rendelet 2014. január 1-jén lép hatályba.

1. melléklet a 125/2013. (XII. 17.) VM rendelethez

A Fővárosi Állat- és Növénykert természetvédelmi terület természetvédelmi kezelési terve

1. Természetvédelmi célkitűzések

- 1.1. Az ország legnagyobb állatkerti gyűjteményének fenntartása, védelme és fejlesztése.
- 1.2. A területen található, zöldfelületi elemként is jelentős, védett növényfajoknak otthont adó gyűjteményes kert és az itt kialakított természetszerű élőhelyek fenntartása, fejlesztése.
- 1.3. A műemléki értékek megóvása, műemléki környezet fejlesztése.
- 1.4. Védett és fokozottan védett, vagy nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó, továbbá hazai jogszabály vagy nemzetközi egyezmény alapján elkobzott állatok részére átmeneti vagy tartós elhelyezés biztosítása.
- 1.5. Az ország legnagyobb, védett állatfajok egyedeit befogadó és ellátó természetvédelmi mentőközpontként való működés.
- 1.6. Védett és veszélyeztetett növényfajok egyedeinek ex situ megőrzése.
- 1.7. A terület táji-, természeti értékeinek, kultúrtörténeti jelentőségének megőrzése és fenntartása.

1.8. A terület természetvédelmi célú tartós hasznosítása, táji-, természeti értékeinek, valamint kultúrtörténeti jelentőségének bemutatása, az ehhez szükséges feltételek biztosítása.

1.9. A területen előforduló vagy a területen bemutatott, hazai jogszabály vagy nemzetközi egyezmények hatálya alá tartozó védett és veszélyeztetett növény- és állatfajok megőrzése, életfeltételeik biztosítása.

1.10. Korszerű oktatási-ismeretterjesztési központként természetismereti oktatás, környezeti nevelés, élményszerű bemutatás megvalósítása.

2. Természetvédelmi stratégiák

2.1. A kultúrkörnyezet és a természeti egységek összhangjának és a harmonikus térszerkezet biztosítása. A meglévő értékek és a területen működő intézmény funkcionális egységeinek összehangolása.

2.2. A területen található védett és veszélyeztetett állat- és növényfajok ökológiai igényeihez igazodó aktív természetvédelmi kezelés.

2.3. Az agresszíven terjeszkedő invazív növényfajoknak a Fővárosi Állat- és Növénykert (a továbbiakban: Működtető intézmény) eseti mérlegelése alapján szükséges mértékű visszaszorítása aktív természetvédelmi kezeléssel.

2.4. A terület látogatási feltételeinek biztosítása, valamint táji-, természeti értékeinek és kultúrtörténeti jelentőségének megismertetése.

2.5. A terület és a természetvédelmi tevékenység bemutatása.

2.6. Hazai és nemzetközi kutatási és természetvédelmi programok helyszínének biztosítása.

3. Természetvédelmi kezelési módok, korlátozások és tilalmak

3.1. Élőhelyek kezelése, fenntartása

3.1.1. A területet a kiemelt természetvédelmi oltalomból adódó, törvényben meghatározott elsődleges rendeltetése mellett, azzal összhangban gyűjteményes és történeti kertként kell kezelni.

3.1.2. A Működtető intézmény a nem őshonos növényfajok koros példányainak kivágására vonatkozó, egyéb jogszabályban előírt engedély beszerzését megelőzően mérlegeli a területen élő teljes állomány és az érintett példány(ok) egészségi állapotát, az esetlegesen lehulló száraz ágakból, vagy a kidőlés lehetőségéből adódó baleset-veszélyességét, korát és méretét. Nem őshonos növényfaj koros példányának kivágásával a gyűjtemény diverzitása nem csökkenhet, a taxon pótlásáról gondoskodni kell.

3.1.3. A nem őshonos, agresszíven terjeszkedő fás- és lágyszárú növények állományait a hatályos jogszabályoknak és a Működtető intézmény mérlegelésének megfelelően vissza kell szorítani mechanikai módszerekkel vagy csepegésmentes növényvédőszer-kijuttatási technológia használatával.

3.1.4. A következő tevékenységek esetében az adott tevékenységhez rendelt feltételek teljesülése esetén a Működtető intézménynek nem kell beszereznie a természetvédelmi hatóság engedélyét:

3.1.4.1. Kutatás, gyűjtés végzése, ha az természetvédelmi célt szolgál, és nem veszélyezteteti védett, vagy nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó faj megőrzését;

3.1.4.2. Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény hatálya alá nem tartozó fa, facsoport kivágása, telepítése, a 3.1.2. és 3.1.3. pontokban foglaltak szerint;

3.1.4.3. Növényvédő szerek, bioregulátorok és egyéb irtószerek, a talaj termékenységét befolyásoló vegyi anyagok felhasználása, valamint élvező csapdák alkalmazása, ha az természetvédelmi célt szolgál, és nem veszélyezteteti védett, vagy

nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó faj megőrzését, továbbá abban az esetben, ha egyes nem védett állatfajok (különösen: egér, patkány, nyest, tőkésréce, kóbor macska, csótány, szarka, dolmányos varjú, parlagi galamb) egyedei veszélyeztetik a védett növény- és állatfajokat, vagy azok tartását/élőhelyeit, valamint a zoológiai vagy a botanikai gyűjtemény elemeit;

3.1.4.4. Közösségi események rendezése, ha az nem veszélyezteteti védett, vagy nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó faj megőrzését. A Működtető intézménynek a szabadtéri, legalább 500 fő egyidejű részvételével és technikai hangosítással járó közösségi eseményeket be kell jelentenie a természetvédelmi hatóságnak. A Működtető intézmény a bejelentési kötelezettségének eleget tesz, ha éves rendezvénytervét az adott év január hónap 31. napjáig a természetvédelmi hatóság és egyidejűleg a természetvédelmi kezelésért felelős Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság) részére benyújtja. Az éves rendezvénytervben nem szerepeltetett, a fent meghatározott feltételeknek megfelelő rendezvényeket külön be kell jelenteni a természetvédelmi hatóság és az igazgatóság részére;

3.1.4.5. Járművel való közlekedés az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célok elérése érdekében, vagy azokkal összhangban;

3.1.4.6. Kertápolási munkálatok elvégzése ha az nem veszélyezteteti védett, vagy nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó faj megőrzését.

3.2. *Fajok védelme*

3.2.1. A területen őrzött, a gyűjtemény részét képező védett növény- és állatfajok és életközösségeik megőrzését, életfeltételeik biztosítását alapvetően az élőhelyük megfelelő természetvédelmi kezelésével kell biztosítani.

3.2.2. A védett lágyszárú növényfajok esetében a fenntartás, vagy havária esetén az igazgatósággal történő előzetes egyeztetés alapján fennállhat a területen belüli áttelepítés lehetősége.

3.2.3. A területen spontán/szubszontán előforduló védett növény- és állatfajok védelmére, életfeltételeik biztosítására a fenntartás során tekintettel kell lenni.

3.2.4. Gondoskodni kell kifejezetten madár- és lepkebarát cserje- és évelő növénycsoportok kialakításáról, fenntartásáról.

3.2.5. A szürke gém (*Ardea cinerea*) és kárókatona (*Phalacrocorax carbo*) esetében a terület eltartó képességét figyelembe véve állományszabályozás (pl. fészekgyérítés, fiókakiszedés, tojáslakkozás) egyéb jogszabályokban meghatározott engedéllyel végezhető. Fiókakiszedés abban az esetben engedélyezhető, ha a fiókák elhelyezése természetvédelmi hatósági engedéllyel rendelkező befogadó helyen biztosított.

3.2.6. A természetes élőhelyek védelme érdekében és ismeretterjesztési céllal a területen nem védett és invazív fajok a Működtető intézmény mérlegelése alapján tarthatóak, vagy oda befogadhatóak, a területről való kiszabadulásukat a tartás során meg kell akadályozni.

3.3. *Táj- és kultúrtörténeti értékek*

3.3.1. Meg kell őrizni és fenn kell tartani a terület kerttörténeti, műemlékvédelmi szempontból értékes elemeit.

3.3.2. A terület egyes részterületeinek használatát, funkcióját a természeti értékek megóvását és a kert történetét előtérbe helyező és a legmesszebbmenőkig figyelembe vevő, ahhoz alkalmazkodó engedélyezett kertépítészeti tervdokumentációk alapján kell kialakítani.

3.3.3. Új infrastrukturális elemek létesítésekor, vagy a meglévők felújításakor gondoskodni kell a tájba illesztésről, a terület kertépítészeti hagyományainak ápolásáról.

3.4. *Látogatás*

A terület látogatási szabályzatát úgy kell kialakítani, hogy az teljes mértékben összhangban legyen az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzésekkel.

3.5. *Oktatás és bemutatás*

3.5.1. Be kell mutatni a terület természeti értékeit és lehetőség szerint a magyarországi és a nemzetközi természetvédelmet, a terület természetvédelmi funkcióit.

3.5.2. A lehetőségekhez alkalmazkodva a területen a környezetvédelemmel, fenntarthatósággal kapcsolatos ismeretterjesztést is kell végezni.

3.6. *Kutatás, vizsgálatok*

3.6.1. Figyelemmel kell kísérni és dokumentálni kell a terület spontán vagy szubszpontán előforduló állat- és növényvilágát.

3.6.2. A területen dokumentálni kell minden, a természetvédelemmel összefüggő tevékenységet.

3.7. *Terület és földhasználat*

3.7.1. Biztosítani kell a terület őrzését.

3.7.2. A területen ipari, bányászati tevékenység nem folytatható.

3.7.3. Tilos olyan létesítményt és berendezést elhelyezni vagy üzemeltetni, amely az 1. pontban meghatározott természetvédelmi célkitűzések megvalósítását akadályozza vagy veszélyezteti, kivételt képeznek az állattartással összefüggően kialakítandó védelmi berendezések.

3.7.4. A területen építmény csak a természeti értékek megőrzése és a további, a zoológiai és botanikai gyűjtemény működésével összefüggő funkciók összhangját biztosító módon helyezhető el és tartható fenn.

3.7.5. A Működtető intézménynek fokozatosan el kell végeznie a területen található kerti utak, burkolatok, lépcsők, valamint az egyéb kertberendezési tárgyak korszerűsítését, karbantartásukról folyamatosan gondoskodni kell.

3.7.6. Hóeltakarítás, valamint síkosság-mentesítés csak a növényzetet nem károsító módszerrel végezhető.